

DAR VIENA KONFERENCIJA APIE LIETUVIŲ IR LENKŲ NACIONALIZMĄ – NAUJŲ POŽIŪRIŲ GALIMYBĖS

1998 m. rugsėjo 11 - 14 d. Nidoje Vilniaus universiteto Tarp-tautinių santykių ir politikos mokslų instituto Vidurio Rytų Euro-pos centras bei Klaipėdos universiteto Prūsijos ir Vakarų Lietuvos istorijos centras organizavo tarptautinę konferenciją *Nacionalizmas ir emocijos (Lietuva ir Lenkija XIX–XX a.)*. Joje dalyvavo mokslininkai iš Lietuvos, Lenkijos ir Vokietijos.

Renginio organizatoriai pagrindinį dėmesį nutarė skirti ne tautinių ideologijų ar modernių tautinių sąjūdžių socialinės struktūros analizei, bet kur kas mažiau pas mus tyrinėtai problemai – visuomenės emocinei *nacionalizacijai*. Konferencijoje buvo aiškina-masi, kaip ir kokiomis formomis Lietuvos ir Lenkijos visuomenėse buvo vykdoma etniškumo politizacija. Nacionalinių mitų, tradicijų, simbolių bei ritualų susiformavimas, jų funkcionavimas ir įtaka visuomenės sąmonei tapo dominuojančia konferencijos problema.

Konferencija prasidėjo dviejų gerai mokslinei bendruomenei žinomų vokiečių tyrinėtojų – Wolfgango Kaszubos iš Berlyno univer-siteto ir Heinzo-Gerhardto Haupto iš Halle-Witembergo – praneši-mais. Prof. Hauptas samprotavo apie skirtingas kultūrinio nacionaliz-mo interpretavimo tradicijas prancūzų ir vokiečių historiografijose, o prof. Kaszuba iš etnologo ir istoriko perspektyvos pabandė analizuoti tautinių identitetų formavimosi ir emocijų sąveiką. Per kelias konferencijos darbo dienas buvo perskaityta 13 mokslinių pranešimų.

Pirmąją konferencijos dieną daugiausia dėmesio buvo skirta nacionalinės simbolikos, tradicijų ir tautinių didvyrių formavimosi ir funkcionavimo visuomenėje problemai. Magdalena Micinska iš Varšuvos perskaitė pranešimą apie Tado Kosciuškos kultą ir jo reikšmę lenkų tautinės savimonės formavimuisi XIX–XX a. Ypač įsiminė Giedriaus Vilūno (Vilnius) pranešimas, kuriame aiškintasi Vytauto Didžiojo kulto atsiradimo tarpukario Lietuvoje aplinkybės bei Heidi Hein iš Diuseldorfo pranešimas apie Pilsudskio kultą Lenkijoje. Pra-nešimą apie Žalgirio mūšio minėjimo lenkų visuomenėje ypatybes 1902–1998 m. skaitė Robertas Traba (Varšuva), apie tautinių sim-bolių ir mitų funkcionavimą lenkų tautinėse draugijose šio amžiaus

pradžioje Sabine Grabowski (Diuseldorfas) bei Alvydas Nikžentaitis (Klaipėda), nagrinėjęs neigiamo Jogailos įvaizdžio susiformavimą lietuvių istoriografijoje. Antrosios dienos pranešimuose dominavo tautinių ritualų, tautinių švenčių formavimosi bei visuomenės nacionalizacijos problemos. Vladas Sirutavičius (Vilnius) skaitė pranešimą apie „tautos šventės“ išradimą ir jos funkcionavimą Lietuvos Respublikoje 1930–1939 m., Darius Staliūnas (Klaipėda–Vilnius) apie žuvusių karių kultą, o Joanna Minksztym (Poznanė) analizavo jaunimo požiūrį į tautines šventes Lenkijoje. Žaismingą pranešimą konferencijos pabaigoje *Sportas ir tautinės emocijos Lietuvoje po Antrojo pasaulinio karo* perskaitė prof. Alfred E. Senn (Madisonas). Konferencija baigėsi bendra diskusija, kurios metu susumuoti rezultatai ir nutarta konferencijos medžiagą išleisti atskira knygele.

VLADAS SIRUTAVIČIUS

BALTIJOS IR ŠIAURĖS ŠALIŲ POLITOLOGŲ KONFERENCIJA

1998 m. rugsėjo 25–26 dienomis Vilniuje vyko II Baltijos ir Šiaurės šalių konferencija *Regionalizmas ir konfliktų sprendimas*. Šią konferenciją surengė VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas, Uppsalos universitetas ir Lietuvos politologų asociacija. Konferencijoje pranešimus skaitė mokslininkai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Danijos, Norvegijos, Švedijos, Suomijos, Rusijos, Vokietijos, Lenkijos, Vengrijos, Didžiosios Britanijos, Olandijos ir Indijos.

Konferencijos pradžioje VU TSPMI direktorius dr. E.Kūris perskaitė LR Prezidento Valdo Adamkaus sveikinimą konferencijos dalyviams, kuriame buvo palinkėta vaisingo ir kūrybingo darbo, aptariant regioninio bendradarbiavimo svarbą konfliktų sprendimui ir prevencijai.

Pagrindinį pranešimą skaitė prof. Barry Buzanas, Vestminsterio universiteto profesorius ir Kopenhagos taikos tyrimų instituto Europos saugumo projekto grupės vadovas (jo knyga *Žmonės, valstybės ir baimė* 1998 m. buvo išleista lietuvių kalba). Savo pranešime *Liberalizmas ir naujoji saugumo dienotvarkė* prof. B.Buzanas nagrinėjo liberalizmo, kaip šiandien pasaulyje dominuojančios